

Taai ongerief...

Als kleine jongens werden wij in een teil gewassen; een badkamer of douche was er niet. Op zaterdag werd in een grote ketel in de keuken het water heet gestookt. Achtereenvolgens moesten er dan vijf kinderen 'in bad'. Dat betekende dat het water voor het eerste kind gloeiend heet moest zijn, wilde er voor het laatste nog enigszins warm water overblijven. Omdat ik naar pianoles moest, was ik als eerste aan de beurt. Ik had dus altijd schoon, maar gloeiend-heet water. Ik kan mij niet herinneren ooit zonder dreigementen in de teil te zijn gestapt. Na tien seconden had ik dan door eerstegraads verbrandingen vuurrode kousen aan. Na tien minuten stond ik, inmiddels van top tot teen vuurrood, weer naast de teil. Het ergste moest dan echter nog komen. Zowel mijn ondergoed als matrozenpak waren door mijn moeder eigenhandig gebreid van een naar soort schapenwol. Zestig jaar later bezorgt het typen van deze regels mij nog altijd kippenvel!

Tussen mij en hinderlijke kleding is het later nooit meer goed gekomen. Toen ik werd opgeroepen voor herhaling van de militaire dienst heb ik zo veel nachten panisch liggen woelen over die vreselijke uniformstof dat ik mij in arren moede tot de legerleiding heb gewend met de mededeling dat ik een 'uniform-allergie' had. Ze hadden duidelijk geen zin in gezeur, want twee dagen later al kreeg ik het verzoek de plunjezak met

legerspullen retour te zenden. Verder heb ik mij vaak impopulair gemaakt door ook als dat 'vereist' was niet in smoking of jacquet te verschijnen. In *Taai ongerief* heeft Theo Thijssen de kledingellende uit zijn jeugd beeldend beschreven. Nooit heb ik mij bij het lezen van een boek zo goed begrepen gevoeld.

Bij taai ongerief zullen wij vandaag de dag niet snel meer aan ondergoed denken. Mijmerend op een mediterraan terras bedenk ik dat ik de term steeds beter vindt passen bij het ouder worden en misschien ook wel bij het vergrijzingsprobleem. Ik zie er nog altijd veel jonger uit dan mijn grootvader en mijn vader, die ik allebei in leeftijd allang ben gepasseerd. Toch word ik overal – en terecht – bij de bejaarden gerekend. En wij bejaarden worden een ernstig probleem. Er zijn nomadenstammen bij wie, als de stam aan het eind van een seizoen weer verdertrekt, ouderen bepalen of zij deze keer nog meegaan dan wel besluiten om met een weekje proviand achter te blijven en daarmee de dood onder ogen te zien. Ze willen wellicht niet dood, maar voor alles willen ze de anderen niet tot last zijn. Je moet er toch niet aan denken dat je besluit nog mee te gaan en dat je dan vanuit alle tenten van die bliken toegeworpen krijgt van: oh, jij dacht nog wel van nut te kunnen wezen? In Japan hebben bejaarden aangeboden te helpen bij het reinigen van de rampzalige kerninstallaties. Wij gaan toch dood, redeneren ze, dan kunnen we misschien nog iets betekenen voor de toekomst van onze kleinkinderen. Dat zie ik ons, Nederlandse bejaarden, nog niet zo snel zeggen!

Van alle kosten in de gezondheidszorg die wij in ons leven veroorzaken, maken we het grootste deel in onze laatste jaren. Er is weer een bezuinigingsronde gaande. Ziekenhuizen moeten uiteraard goedkoper gaan werken en het basispakket wordt weer wat verder uitgekleeft. Op dat laatste lijkt mij de uitdrukking 'goedkoop is duurkoop' erg van toepassing. Allerlei – misschien

nutteloze maar populaire en vaak niet erg dure – voorzieningen worden eruit gehaald. Dat betekent dat patiënten naar alternatieven gaan zoeken, zoals bezoeken aan specialisten. Dat zal in de meeste gevallen tot kostenverhoging leiden.

Wordt er wel ergens systematisch overwogen hoe lang een bejaarde recht heeft op bepaalde behandelingen? Een index opstellen voor het vaststellen van de actuele leeftijd van een persoon en/of lichaam moet geen probleem zijn. Dan kunnen we vervolgens bepalen voor welke herstel-, genezings- en/of aanpassingsvoorzieningen bij welke leeftijd de maatschappij nog wil opdraaien. Onze skeletten en organen lijken mij er niet op gebouwd om meer dan tachtig, negentig jaar mee te gaan. Moeten we ons daar maar niet eens bij neerleggen? Daar lijken reëlere winsten mee te boeken dan met het geschraap in de voorzieningen voor productieve mensen. Ik kijk er niet naar uit, maar voel dat er een tijd komt waarop ik moet afzien van de geboden mogelijkheden om aldus voldoende ruimte te laten voor wie na mij komt. Dan ben je goed af als je rijk bent, zult u zeggen, want dan kun je de voorzieningen zelf betalen. Dat is zo, maar je bent sowieso al beter af als je niet arm bent, omdat je dan aanzienlijk ouder wordt. En het is maar zeer de vraag of de jaren die je aan je leven nog weet toe te voegen door je portemonnee te trekken, je nou werkelijk zoveel extra vreugde zullen geven... ■

Hans van der Voort

E-mail: hvdvoort@knmg.nl

